

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke pole... naslova za dan, ko Vaša... poteče. V teh časih splošna cen, potrebuje... Skušajte imeti... naprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 105.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 2, 1943. — SREDA, 2. JUNJA, 1943.

NA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivaš...
2c 'GLAS NARODA'
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Kvadratni sobot, nedelj in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

VOLUME LI. — LETNIK LI.

530.000 PREMOGARJEV NA STAVKI

Washington, 1. junija. — Zadeva premogarjev je spet stopila v ospredje danes, ko je potekla doba premirja in ni bil podpisan nov kontrakt med operatorji in majnerji, radi česar se je 530,000 premogarjev odločilo za stavko.

Premogari so pustili delo v rovinah Pennsylvaniji, Kentucky, West Virginiji, Ohiju, Tennessee, Indiani, Novi Mehiki, Utah, Alabami in Coloradu, ter v Illinoisu. V državi West Virginiji je bilo po stavki prizadetih kakih 600 premogorovov, v katerih je bilo zaposlenih več kot 130 tisoč majnerjev.

V Washingtonu vlada napetost, ki se z vsako uro veča, kajti smatra se, da karkoli bo podvzela vlada v slučaju premogarske stavke, ki je zdaj naperjena iskorekoč proti vladi (ker je vlada prevzela kontrolo nad obratom, ko so majnerji zastavkali prvič pred več tedni) bo veljalo tudi za ostalo industrijo v slučaju enakih sporov in stavk.

Predsednik Roosevelt še ni podal nobene izjave glede ponovnega stavljanja majnerjev in tajnik Ickes tudi še ni napravil nobenega odločnega koraka, toda gotovo je, da bo predsednik vztrajal pri svojem prvotnem stališču, da obrat na polju premoga ne sme zaostati, "neglede kaj misli o tem kak posameznik."

Lewis se ni mogel z operatorji sporazumeti glede njegove zahteve za dvadolarški povisek plače in operatorji se boje pristati na zahtevo majnerske unije, ker imajo interese tudi v jeklarski in drugih industrijah, ter bi potem znali delavci v teh drugih industrijah slediti zgledu premogarjev in zahtevati povisek plač.

Neuradno pa je bilo rečeno, da so bili operatorji pripravljeni plačati majnerjem \$1.20 za izgubo časa na poti na delo in iz dela. Lewis pa je dejal, da bi to krilo komaj 48 minut izgubljenega časa, majnerji pa navadno izgube okrog 90 minut časa z vožnjo po rovu, preden dosežejo svoj prostor, kjer delajo.

Konferenca med operatorji in Johnom Lewisom, predsednikom UMWA, se je pričela v Biltmore hotelu v New Yorku 10. marca, toda ni prišlo do nobenega sporazuma, toda dogovorjeno je bilo, da premogari odločijo stavko še za en mesec, to je do konca maja.

Sedaj so premogari zopet zastavkali, kajti Lewis je pri zadnji pogodbi stavke rekel, da premogari ne bodo stopili na kompanijsko zemljo in da brez kontrakta ne bodo delali.

Sedaj gre za povisek dnevne plače za \$2, kar Lewis zahteva ves čas, odkar so se pričela pogajanja 10. marca. Včeraj je Lewis bil pri volji sprejeti povisek samo \$1.50 na dan, operatorji pa so dovolili povisek \$1 na dan. Sedanji spor se vrti samo še okoli 50 centov poviška na dan in jutri se bodo pogajanja nadaljevala.

Notranji tajnik Ickes, ki je ob enem varuh rudnikov po celi državi, je poslal operatorjem in Lewisu ostro brzojavko, v kateri dolži tako operatorje kot majnerje, da so zakrivilli stavko, ki jo je označil kot stavko proti vladi Združenih držav.

NEMŠKI GENERAL VON ARNIM V UJETNIŠTVU

General Jurgen von Arnim

General Jurgen von Arnim, ujeti vrhovni poveljnik osiških armad v Tuniziji. Je nastanjen v veliki palači podobni hiši na nekem krasnem posestvu v Angliji.

Edini znak, da je to "ječa" za nemškega generala, je majhen napis na vratih, ki pravi: "Last vojnega urada. Kdor prekorači, bo aretiran."

Od Lewisa je zahteval, da majnerjem ukaže takoj se vrniti na delo, toda Lewis do sedaj še ni odgovoril, ker se hoče še prej posvetovati s svojimi tovariši.

Da ne bi vojnim tovaršim primanjkovalo premoga, je Ickes odredil, da mora biti ves premog, ki je bil namenjen privatnim podjetjem in so ga vlakci že vozili, izročeni tovaršnam, ki izdelujejo vojni material.

Ob priliki sedanje premogarske stavke je narodni odbor ameriške komunistične stranke objavil izjavo, v kateri očita Lewisu, da se je postavil nad delavsko gibanje in nad deželo. Izjavo sta podpisala predsednik komunistične stranke William Z. Foster in tajnik Earl Browder, ki pozivljata majnerje, da se takoj vrnejo na delo.

Med drugim Foster in Browder pravita v svoji izjavi:

"Lewis skuša prevzeti veto

Von Arnim ima svojega lastnega slugo, ki dobiva po \$20 plače od njegove tedenske plače po \$10.500. Preostanek njegove plače obdrži angleška vlada na njegov račun po vojni. Znano je, da je bil von Arnim vedno velik sovražnik Angležev, toda z vrtnarjem se rad razgovarja v angleščini o ovtlicah in sadju.

moč nad Združenimi državami pri vdeležbi v vojni. Postavlja se sam nad delavsko gibanje in nad vlado. Majnerji se morajo odločiti za svojo domovino ali pa za Johna L. Lewisa."

V svoji izjavi pa Foster in Browder tudi obojmeta operatorje, očitajo jim brezbriznost in sovražnost do interesov dežele, ravno tako, kot John L. Lewis in njegovi tovariši.

Zadnja poročila so se glasila, da je šel Lewis k tajniku Ickesu na posvetovanje.

Znanstveniki dogajajo

Znanstveniki so ravnokor dogledali potom statistike in znanstvenega preiskovanja, da tisti ljudje, ki so v hrani najbolj zmerni, imajo najmanj prehladov in sličnih motenj, dočim ljudje, ki si vedno bašejo svoje želodec, trpijo za neprestanimi telesnimi motnjami in prehladi. Zmernost je zdravje in to odkritje ni novo!

Italija ječi pod bombami

Včeraj je italijanska celina zopet občutila veliko težo ameriške zračne ofenzive, ko so ameriške letelce trdnjave razdejale letališče in tovarno železniško postajo v Foggi, 80 milj severozapadno od Napolja in 440 milj od Tunizije.

Na letališču je bilo razbitih mnogo aeroplanov in so bili zelo poškodovani hangarji in uradna poslopja. Na železniški postaji je bilo porušenih več skladišč in raznih drugih poslopij.

Ameriški aeroplani so včeraj v zraku uničili štiri osiške aeroplane.

Tekom maja so Amerikanci samo v zraku uničili 337 sovražnih aeroplanov, sami pa so jih izgubili 108. Za vsakega ameriškega so Italijani izgubili tri.

Kot pravi major Gordon Sayre, ki je prideljen štabu letelcev trdnjav, se je tekom prve svetovne vojne v Foggi večal za letalca newyorški župan La Guardia.

Toda ameriške letelce trdnjave včeraj niso prezle Sardinije in Pantellerije, da si je bil njihov glavni cilj Foggia. Ameriški bombniki so bombardirali in obstreljevali elektrarno, vojašnice in pristanišča na Sardiniji. Zelo poškodovana je bila neka ladja blizu Porto Ponte di Romano.

Zračni napadi na Pantellerijo se nadaljujejo. Od jutra do večera so bombniki in zasledovali in aeroplani v presledku po dve do tri ure bombardirali in obstreljevali razne kraje na malem otoku.

Letelce trdnjave so letele nad Foggio brez spremstva zasledujočih aeroplanov ter so preletele nad 1000 milj. Naspoldo jih je veliko krdelo osiških aeroplanov, od katerih sta bila 2 izstreljena, trdnjave pa so se vse vrnile.

Na Sardiniji so letelce trdnjave najbolj bombardirale Santa Catarina, Cagliari in Guspini. V Cagliari so bombe zadele več majhnih ladij, pomole in vojašnice. Na povratnem poletu je letelce trdnjavo zasledovalo 80 sovražnih zasledovalnih aeroplanov na razdaljo 80 milj, toda niso napadli.

Nasprotniki Smith-Connally predloge pred vojaškim odsekom

Washington. — Štirje visoki vladni uradniki so dobili pozive, da pridejo pred Zbornični odbor za vojaške zadeve in pojasnijo zaskaj so nasprotni predlogu, kateri bo prišel v kongresu danes na glasovanje, ter bo, ako bo sprejet, preprečil stavke delavcev tekom vojne, istočasno pa tudi ojačil oblast W. L. B., unijam pa naložil zahtevo, da predložijo vsakoletni finančni in članski seznam oziroma podatke.

Ti štirje visoki vladni uradniki, ki so bili pozvani, so: mornariški tajnik Knox, delavske tajnica Perkins, administrator za vojni pomorski prevoz Land in pomožni tajnik McCloy.

Vsi štirje omenjeni vladni uradniki so podpisali pismo neslovljeno na vodjo zbornice, Rayburna, ter izrazili močno nasprotstvo proti Smith-Connallyjevi predlogi.

Gospodarske vesti

MLEKO ZLIVAJO STRAN V NEW YORKU

New York, N. Y., 30. maja.

Na tisoče galon posnetega mleka je bilo od zadnjega četrtka zlitega stran v državi New York, ker nimajo mlekarnarje in tvornice za izdelovanje mlečnih produktov dovolj delavcev na razpolago, da bi hitro sprotili porabili mleko, ki je slovažano iz farm te dni, ko je produkcija mleka na višku.

Sicer se je dogajalo vsako leto, da so morali precej mleka zlititi stran v tem času leta, toda letos bi bilo dvakrat več, da bi bilo vse odvišno mleko v tej mleka bogati sezoni uporabljeno, ker obstaja velika potreba po siru in drugih mlečnih produktih, katere potrebujemo za našo lastno, kot za armade združenih narodov.

Mlekarska družba Borden je imela zadnje dni tolik dotok mleka, da je poslala dva velika tanka mleka iz Vermonta v New York ter na ta način preprečila izgubo velike količine mleka.

Druge družbe, kot Sheffield Farms Company, Inc., so onako poročale, da imajo mleka na pretek, ter da so morale istega ali zlititi stran ali pa hitro porabiti v svojih sirarnah ter drugih mlekarskih tvornicah.

Nekatere družbe so izjavile, da je bilo od četrtka zlitega stran po 800 kent mleka dnevno. Uradniki nekaterih družb so tudi povedali, da so apelirali na razne vladne in druge posredovalnice za delo, da jim preskrbijo delavce, ki bi pomagali hitro spraviti v kraj odvišno mleko, toda apeli so bili brez uspeha, ker posredovalnice niso mogle dobiti delavcev v ta namen. Poročilo ne pove kakšne delavce so mlekarnarje zahtevali in koliko so bile pri volji plačati.

Mlekarnarji pravijo, da je situacija toliko slabša, ker je pomankanje gasolina za hitro prevažanje mleka v sirarne in tvornice, ki izdelujejo mlečni prah in slične mlečne izdelke. Izredni dotok mleka je pričakovati po mnenju mlekarnarjev še kakih par tednov, narko bo produkcija mleka na farmah polagoma padla na normalno stopnjo.

Hitler odlikoval ubitega japonskega admirala

Omrežje DNB je podalo vest, da je Adolf Hitler odlikoval mrtvega japonskega admirala Yamamota z nemškim viteškim križcem v priznanje za njegov zahrbtni napad na Pearl Harbor.

Predsednik Liberije bo govoril pred kongresom

Washington. — V Beli hiši se nahaja kot predsednikov gost predsednik zamorske republike Liberije in kongres se je zedinil v tem, da se predstavnik Liberijekega ljudstva počasti s

Ruska fronta

Nemški napadi ob Kubanu odbiti

Polnočno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva naznanja, da so bili z aeroplani, artilerijo in infanterijo odbiti vsi nemški protinapadi na Kavkazu in da je bilo ubitih okoli 1000 Nemcev.

Poročilo ruskega vrhovnega poveljstva je zelo kratko in pravi, da se boji nadaljujejo severno od Novorosiska, toda časniškarska agentura "Tass" poroča, da je bilo odbitih več nemških napadov infanterije in strojnice z velikimi izgubami za sovražnika.

Od Kubanu se še vedno bijeje vroči boj, toda v kako velikem obsegu ni znano.

Ruski letalci so izstrelili 11 izmed 24 nemških aeroplanov, ki so nameravali napasti Ščigri v oklici Kurska.

Na osrednji fronti je bilo ubitih 400 Nemcev, ko so Rusi zavzeli neko vas.

Pri Lisičansku, 125 milj jugovzhodno od Harkova, so Rusi uničili eno etotnjo Nemcev in so razbili več nemških utrdb.

Dewey imenoval komisijo za preiskovanje umobolnic

Albany, N. Y. — Governor Thomas E. Dewey je imenoval komisijo petih mož, katera bo imela nalogo, da natančno preišče razmere in stanje v umobolnicah države New York.

Governor je izjavil, da je bil korak potreben, ker je očitno, da vladajo v sistemu zavodov za umobolne prav gnile razmere. Komisija, kateri načeljuje komisar Dawson, ki je vodil preiskavo državne umobolnice v Queens okraju, bo imela polno moč, da bo po potrebi spremenila administracijo posameznih institucij za umobolne, ter izdala naredbes, po katerih se bo izboljšalo splošno stanje z ozirom na ravnanje z bolniki in zdravljenje umobolnosti.

Dewey je dejal, da imajo bolniki in njih sorodniki pravico, da pričakujejo, da bodo v zavodu za umobolne našli priliko za izboljšanje bolnikovega stanja in morda celo ozdravljenje, namesto, da gledajo na umobolnico, kakor na kako bástilijo groze iz katere ni več povratka.

V newyorški državi je 18 umobolnic oziroma zavodov za mentalno bolne. V teh institucijah se nahaja 90 tisoč bolnikov.

tem, da se ga povabi, da nagovori zbornico.

Predsednik Edwih Barclay je prvi zamorec, ki je predsedniški gost Bele hiše.

GIRAUD IN DE GAULLE V SPORAZUMU

General Charles de Gaulle, poveljnik armade Borečih se Francozov, je z aeroplanom dopel v Alžir, kjer se je sestel z generalom Henri Honoré Giraudom, poveljnikom francoske armade v Tuniziji. Med njima je prišlo do sporazuma, da je postavljena francoska vlada sedmih mož pod skupnim predsedstvom obeh generalov. Ta vlada bo upravljala že osvobojena posestva ter se bo borila ob strani zaveznikov, dokler ne bo osvobojena tudi domača dežela, Francija.

Giraud in de Gaulle bosta zamemena predsedovala sejam in Giraud je že predsedoval. Vsi ukrepi bodo sklenjeni na skupnih sejah in vsi bodo nosili enako odgovornost. Vsak član tega odbora bo imel kot minister svoj posel.

Po razsulu Francije je bila sedaj prvič sestavljena enotna vlada sedmih mož, ki so:

General Giraud ter general Alphonse Georges in Jean Monnet, ki ju je imenoval Giraud.

De Gaulle ter Rene Massigli in Andre Philp, ki ju je imenoval de Gaulle.

In slednji Georges Catroux, ki sta ga potrdila Giraud in de Gaulle.

Nemci trgajo lačni Franciji kosti iz rok

Bern, 27. maja. — Reichsmaršal Goering, ki je pred časom zagrozil, da bo prej poginila od lakote cela Evropa, ne go budo trpeli glad Nemci, ni s tem izustil samo prazne grožnje, ampak je povedal, kar je v resnici bilo namenovano.

Francija zadnje čase z grozo spoznava, da Nemci ne mislijo stradata, dokler živi kod v Franciji še kak goveji rep, katerega se lahko zavleče v nemške mesnice.

Po informacijah iz zanesljivih virov je razvidno, da nemški biriči že zdaj delajo načrte za zasego goveje živine, ki bo poslana v Nemčijo za prihodnjo zimo, ko bodo skušali naciji povisati racije mesa za nemško prebivalstvo z 250 do 350 gramov tedensko.

Za tekočo porabo, pa morajo Francoski kmetje oddajati nacijem živino sproti. Do 1. junija letos morajo spraviti Francozi skupaj 30 tisoč ton govedine. Poročilo pravi, da je bil Laval tako poslušen in priden, da je nemški zahtevi zadostil skoro v polni meri že do srede maja — toda, kakor hitro so Nemci dobili zahtevano govedo, so predložili Lavalu novo zahtevo za nadaljnjih 140,000 ton živega mesa, katero mora biti v redu za prevoz v Nemčijo do 1. septembra, ali še prej.

Francoska uradna gospoda okrog živilskega ministarstva kvizilinske vlade se sedaj usaja, ker vstaja pred njenimi očmi problem milijonov lačnih francoskih otrok, medtem, ko naciji trgajo deželi iz rok vsako kost sproti.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenc Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignac Rude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
215 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$4. Advertisement on Agreement.

Za celo leto volja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—; za štiri leta \$19.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50. Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" lahaja vsaki dan izveniški sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 215 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1243

KAKO BO VLADANA NEMČIJA

Oddelek ameriškega armadnega poveljstva za civilne zadeve je izdelal načrt za okupacijsko upravo zasedene Nemčije.

V upravi zasedene Nemčije bo več sto odličnih mož, ki so strokovnjaki v trgovini, financah, zdravstvu, vzgoji in pravosodnih zadevah ter bo njih naloga rešiti vse velike probleme, ki bodo nastali vsled vojne, in pripeljati od nacijske okuženosti do normalno življenje. V številu "več sto" pa niso všeti vojaški poveljniki in vojaška policija.

Vse to bo pričelo delovati, ko bodo dovršene velikanske vojne operacije, ko bo nemška vojaška sila zdrobljena in bodo zavezniške države zasedle Nemčijo.

Služne uprave bo potrebno uvesti tudi v deželah, ki so jih zasedle osiške armade in bodo slednji osvojenosti.

Logično središče za civilno upravo zasedene Nemčije je Berlin. Za načelnika te uprave je določen polkovnik Arthur B. Wade iz Syracuse, N. Y. Načrt za okupacijsko upravo zasedene Nemčije je tako natančno izdelan, da si je mogoče dobiti natančno sliko o tem, kaj se bo dogajalo v Berlinu prvi dan, ko ga bodo zasedle zavezniške armade.

Civilne oblasti, ki vedno delujejo po naročilu vojaškega poveljnika, bodo po mestnih zidovih nalepile in med ljudstvo razdelile oklice, ki prebivalstvu naznanjajo novi položaj in mu bodo povedali, kaj sme in česa ne sme delati.

Ti letaki bodo že vnaprej natisnjeni v nemškem jeziku ter v jezikih raznih držav, ki bodo osvobojene. Te letake bodo že prinesle s seboj armade, ki bodo zasedle deželo. Za nekatere zasedene dežele so ti letaki že natisnjeni in pripravljeni, da so razdeljeni, ko bo zavezniška armada vkorakala v deželo.

Nato bo civilna okupacijska oblast razglasila razne odredbe in kazni za njih kršenje. In takoj zatem bodo pričeli s svojim delom izvedenci v zdravstvu, financah, pravosodju, vzgoji, prometu in javnem varstvu, da iz velike zmešnjave soper napravijo red.

Oblasti bodo posebno polagale veliko pažnjo na šolstvo in cerkve, ker so naciji posebno v šole in na prižnice zanesli svoj nauk.

Po mnenju urada za civilne zadeve bodo Nemci, stari nad 50 let, z veseljem pozdravili zasedbo v upanju, da bodo razmere premenjene v dobo pred Hitlerjem. Vsled tega bo v upravnih urad zasedbenih oblasti sprejetih tudi več takih domačinov, ki resnično kažejo voljo, da je nacizem iztrebljen iz površja zemlje in da se upelje red in normalne razmere. Ravno tako bo vpeljana domača policijska služba, ki bo stopnjevala razreševala okupacijsko policijo.

"Upam, da bodo po dveh mesecih okupacije razmere precej dobre," je rekel Wade, ki je bil z nemško okupacijsko vojsko v Nemčiji v letih 1919 in 1920. Nato bodo okupacijske oblasti pričele postavljati stalno vlado po željah naroda.

"Poglavitna misel je, da bo narodu dana prosta volja, da si postavi vlado, kakoršno želi," je nadeljeval polkovnik Wade. "V slučaju, da si hočejo izbrati kralja ali pa predsednika, vse nam bo prav. V vsakem slučaju, kadar bo postavljena kaka taka vlada, bomo mi izpustili vajeji vojaške oblasti."

Wade pravi, da bo vprašanje o vladni obliki najtežje, toda urad za civilno upravo se bo brigal tudi za druge dežele, da bodo dobile vlade po volji svojega naroda.

Najlažje bo s Holandsko. kajti Holandsčani bodo zavezniške armade pozdravili z velikim navdušenjem in ravno tako bodo z veseljem sprejeli svojo kraljico Viljmino, ki bo takoj prevzela vlado.

Tudi v Italiji Wade ne vidi posebno velikih težkoč, ko bo enkrat odstranjen Mussolini. Tudi italjanski narod bo po njegovem mnenju zavezniške z veseljem pozdravil.

Civilne oblasti bodo imele posebno mnogo dela z dovozom živeža osvobojenim narodom in v tem oziru bodo dobile znatno pomoč pri domačih izvedencih. Veliko dela bo z vrnitvijo odpeljane prebivalstva in velika težava bo glede vlakov. Toda ker vlaki ne bodo več prevažali vojnega materijala, jih bo mogoče porabiti za prevoz izgnancev v njihove rodne kraje.

Čehi opozarjajo na doprinese žrtve

New York. — "Čehoslovaki- ja je bila žrtvovana v letu 1938 in časa na milost Nemčiji, da so mogli tako zavezniški dobiti čisto časa za vojaške priprav- nosti," je dejal pred- sednik češke vlade v zamejstvu, E. B. Beneš, ko je govoril pred članj Overseas Press kluba.

Beneš je dejal, da Čehoslo- vakija spričo svoje doprinese- ne žrtve zaslužijo pravico do neodvisnosti po vojni.

"Prepričan sem," je izjavil Beneš, "da je bilo treba neizmerno večjega poguma, hrabro- sti in dalekovidnosti za dopri-

nošenje te žrtve, nego bi jo bilo treba za izvedenje direktnega napada na sovražnika z erozjem."

Beneš je napovedal polom nacijskega sistema, katerega bodo omajale zavezniške bombe in pa dejstvo, da se Rusije ve- dno bolj bliža češki meji, kar pomeni, da bodo naciji imeli kmalu ponovno opravka z no- vim velim sabotaže.

"Neglede kako močna je nemška militaristična mašina," je dejal Beneš, "vojna izčrpa- nost, moralna depresija, ter fi- zično in gospodarsko rezpada- nje mora prej ali slej privedti do notranjega poloma in Tre- tjem Rajhu."

Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega sveta

3935 West 26th St., Chicago, Ill

Agitacija je potrebna.

Živahno in neumorno širje- nje kake misli ali ideje med ljudmi se imenuje agitacija. Ta si prizadeva predočiti svoj predmet tako, da ga lahko poj- muje vsakdo, ki se zanima zanj. Le dobra in intenzivna agitacija pripravi ljudi k tem- pu, da se zavzamejo za njeno stvar in se je oklenejo.

Agitacija za naše gibanje ni posebno težavno delo, če ve- tisti, ki agitira za našo organi- zacijo, za čim stremlje naše pri- zadevanje.

Slovenski ameriški narodni svet se trudi za dosego tistih ci- ljev, ki mu jih je določil Slo- venski narodni kongres v Cle- velandu. Ta je tej organizaciji j- j naročil, naj deluje po vseh svojih močeh v prvi vrsti za re- šitev slovenskega naroda, ip- tem za njegovo osvoboditve iz- pod krutega jarma laških fa- šistov, nemških nacijsv pa ma- džarskih nasilnikov in končno za združitve vsega slovenskega ozemlja v demokratično in av- tonomno Slovenijo, ki naj po- stane del prenejenosti, preno- vljene, federativne in demokra- tične Jugoslavije. To je glavni namen tega gibanja, ki bo pre- nehalo, čim se bodo mogli Slo- venci v starem kraju sami po- tegniti za svoje pravice. Cilji SANS-ovega delovanja so iz- ključno političnega značaja in tvorijo najpoglavnejši pogoj za narodni obstanek in lepšo bodočnost slovenskega naroda v stari domovini.

Če predoči naša agitacija sa- mo to jasno in razložno našim ljudem, pa bodo ti na mah vi- deli razliko med SANSovim gi- banjem in delovanjem sloven- skega pomožnega odbora ter kmalu spoznali, da sta to dve različni organizaciji, ki imata vsaka svoj namen pred očmi. Naša organizacija gre za tem, da bi pomagala bratom in sest- ram v stari domovini politično — da jih reši narodnega pog- uba, jim pomagala dobiti svobodo

in združiti ves slovenski svet v politično enoto — združeno Slovenijo. Naš pomožni odbor si prizadeva nabrati kar največ denarja, da prisloži okradene- mu ljudstvu z gmotnimi sred- stvi na pomoč brško bodo to dopuščale razmere.

Ce primerjamo cilje obeh or- ganizacij, vidimo, da obstaja velika razlika med njima. Zato je želeli, da je delo naše orga- nizacije ločeno od pomožnega. To željo je podčrtal in poudaril tudi naš pomožni odbor, ki je nekaj časa vodil tudi politično gibanje s tem, da je lani sklical Slovenski narodni kongres v Cleveland.

Seveda sta obe organizaciji potrebni in koristni. Zato tudi druga druga ne izpodbija. Saj vidimo, da je dobršo število članov našega pomožnega od- bora tudi v izvrševalnem odbo- ru SANSa. In tako so lahko uradniki krajevskih pomožnih odborov obenem tudi odbor- ni- ki naših podružnic.

Za našo agitacijo je zlasti to dobro vedeti in vsi naši lju- dje si bodo kmalu na jasnem tu- di v tem oziru. Naše delovanje je politično, a prizadevanje našega pomož- nega odbora pa podporno. Mi pobiramo prispevke, da more- mo z njimi kriti stroške, ki jih napravljajo naša prizadevanja. Pomožni odbor nabira denar, da ga za sedaj, ko se ne more poslati v staro domovino spravl- ja na kup večinoma v obliki ameriških vojnih obveznic ter tako pomaga tudi naši novi do- movini v njenih vojnih napa- rih.

Agitacija se lahko vrši na razne načine: na sejah, shodih sestankih in prireditvah. Ko greste po hišah pobirat prosto- voljne prispevke, se vam nudi lepa prilika za pridobivanje podružničnih članov in članic za ustanavljanje novih po- družnic, ki bi jih ta organiza- cija rada še letos štela najmanj pet sto.

Se daleč smo od tega cilja. Ali z dobro voljo se da doseči tudi to. Bojaki in rojakinje, agitacija za našo stvar je po- trebna. Ne ogibajte se je!

Za boljše poslovanje

Član našega osrednjega od- bora Frank Alesh iz Chicaga nam piše tele vstvice:

"Ker želim, da bi bila orga- nizacija SANSa uspešna, vam priporočam v namen boljšega poslovanja sledeče. Pri pridobivanju članov sem opazil ne- dostatke, ki se daje odpraviti z majhnimi stroški in bi bilo to organizaciji v korist. Pripo- ročam naj si organizacija pre- skribi nekatere priglaševalne po- le, na njih naj bi bila natis- njena izjava in pomen te orga- nizacije, potem rubrika, v ka- teri naj priglašene ali prigla- šenka pove, koliko misli pri- spevati za organizacijo meseč- no ali letno za tem naj bi bil prostor za priglasencev podpis in naslov. Te izpolnjene pri- glasnice ali prijave naj bi po- družnični tajniki pošiljali v vaš urad. Tako bi imeli pred sabo natančen pregled objavljenih dohodkov in bi laž, usmerjali agitacijo. Vrh tega bi tudi imeli boljše kontrolo nad po- družničnimi tajniki in člani bi se čutili bolj obvezane za iz- polnjevanje dane obljube. Ka- kor si jaz zamisljam te prija- ve ali priglasnice, naj bi bile to tiskovine v velikosti 3x5 iz boljšega papirja, ker bi bile tako trpežnejše za vaš arhiv."

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Naša podružnica, ki se je, kakor povzemamo iz listov, u-

stanovila dne 28 marca v Stra- bane, Pa., iz vseh tamošnjih društev in klubov, a se nam doslej še ni prijavila, bo imela dne 4. julija piknik v Dreniko- vem parku. Čisti dobiček te prireditve je namenjen SANSu v podporo. Seje te se neprijav- ljene podružnice se vršijo vsako četrto nedeljo ob 2. popold- ne, in sicer izmenoma — enkrat v dvoranah društva št. 138 SNPJ, enkrat pa v oni društva št. 153 KSKJ.

V Slovenskem domu na Hol- mes Avenue v Clevelandu se bo, kakor naznanja podružnica št. 32 SANS v kratkem vrši- lica ustanovna seja naše podruž- nice za tisti okoliš.

Naše gibanje

V dobi od 19. do 26. maja so se nam prijavile štiri nove podružnice in sicer št. 50 SANS v Denver, Colo, nastala iz ta- mošnjih slovenskih društev, potem št. 51 SANS v Barberton, O., nastala iz društva št. 110, 111 in 243 KSKJ, podruž- nice št. 6 SZZ društva št. 44 ABZ, društva št. 48 SNPJ, dru- štva št. 28 SDZ in slov. samo- stojnega društva "Domovina" nadalje št. 52 SANS v Chica- go, Ill., nastala iz društev št. 100 SNPJ, in pa št. 53 SANS v Johnstown, Pa., nastala iz sedmih tamošnjih društev.

SANS je dne 26. maja štel 52 podružnic. Podružnica s šte- vilko 48 se do 26. maja še ni ustanovila.

V istem razdobju so nam po- slale prispevke sledeče podruž- nice: št. 12 SANS W. Aliquippa, Pa. \$10.00; št. 28 SANS v Connemaugh, Pa. \$327.15; št. 33 SANS Bridgeport, O., \$17.50 (darovali so Federacija SNPJ za vzhodni Ohio \$10.00, društvo št. 526 SNPJ \$5.00 in Louis Pavlinič \$2.50); št. 53 SANS v Johnstown, Pa., \$143.02

V smislu sklepa, ki ga je sprejel na svoji zadnji seji gl. odbor SNPJ, je ta naša podpo- rna organizacija darovala \$1,000 kot p rvi del dovoljenih \$5,000 našemu narodnemu svetu v podporo.

Resolucije

Podružnica št. 12 SANS v W. Aliquippa, Pa., je sprejela ob- priliki obhajanja Slovenskega Dneva resoluciji, ki ju je naša organizacija priporočila v sprejetje.

Talisto je storila podružnica št. 50 SANS v Denver, Colo. na svojem ustanovnem shodu, ki se je vršil dne 18. aprila tam kaj.

Društvo št. 205 SNPJ, New Duluth, Minn. se je tudi dne 18. aprila spomnilo svojih brat- tov in sester v stari domovini ter sprejelo primerno resolu- cije.

VSI ne moremo iti na bojišče se vojsko- vati proti sovražniku osebne svobode; — VSAK pa lahko po- magata pobiti sovražni- ka, ako kupuje WAR BONDE in ENAM- KE redno.

VSI ne moremo iti na bojišče se vojsko- vati proti sovražniku osebne svobode; — VSAK pa lahko po- magata pobiti sovražni- ka, ako kupuje WAR BONDE in ENAM- KE redno.

VSI ne moremo iti na bojišče se vojsko- vati proti sovražniku osebne svobode; — VSAK pa lahko po- magata pobiti sovražni- ka, ako kupuje WAR BONDE in ENAM- KE redno.

VSI ne moremo iti na bojišče se vojsko- vati proti sovražniku osebne svobode; — VSAK pa lahko po- magata pobiti sovražni- ka, ako kupuje WAR BONDE in ENAM- KE redno.

SONART REKORDI

Lepe Melodije!

St. M571—Na Marjancu polka
Kje so moje ročice
Matiška polka—polka
Duguane University
tamburica orkester

St. M575—Terentina polka
Na planincih—valček
Jerry Koprivšek in orkester
Za vsa cenila in cene plošč se obratite na: JOHN MARSICH, Inc., 463 W. 42nd St., New York

RAZGLEEDNIK

Piše Anna P. Krasna

VTISI SPOMINSKEGA DNE . . .

Ze več let živim na vogalu in na gledalce ob straneh ce- ste po kateri vsak Spominski dan prikorakajo vojaki, ki se zbirajo k paradi in ceremoni- jam ob znanem vojaškem spo- meniku na Riverside Drive-u. Vsako leto vstanemo zgodaj menda vsi prebivalci naše ulice in sloneč na oknih gledamo korakajoče fante in veterane zednje vojne.

Oklna, okrašena z zastavami, zanimajo tudi vojake in v mir- nih časih, ko se je kaka stotnja ustavila v naši ulici za kratak odih, so vojaki pozdravljali na oknih sloneče ljudi in pose- lno seveda dekleta. Otroci so nosili vojakom vrče vode, da so si pogasili žejo. Vse je bilo nekam praznično in paradno in vojaška godba je igrala lepe ko- rakaje ter s tem stopnjevala praznično občutje prebivalcev našega bloka.

Tudi letos smo vstali zgodaj, da vidimo korakajoče vojske. Toda, četudi je sijalo solnce in je bilo po ulici razobešenih na stotine zastav, ni bilo opaziti na oknih veselih obrazov—naspro- tno, na oknu nasprotne hiše sem koj, ko sem pogledala sko- zi okno, opazila žensko, ki si je neprestano brisala solze . . . po zvezdah v drugem oknu njene- ga stanovanja sem uganiila, da ima dva sina v vojni.

Godba, ki je igrala na čelu korakajočih stotnji, je enako donela tako, kakor da je pri- šla od kod s fronte in ji manj- ka instrumentov. Tako zelo je vse spominjalo na aktualnost vojne. Vojaki so korakali re- snih obrazov in mohana stotni- ja se ni ustavila za odmor v na- ši ulici.

Otroci so med korakajočimi spoznali tega in onega in so na to opozarjali odrasle ter po- zdravljali poznane fante in mo- že, ki so se spotoma ozirali na ogromno zastavo, razobešeno nad cesto, po kateri so koraka- li . . . prebivalci treh ulic so oskrbeli to zastavo na kateri je vtisnjena zvezda za vsakega službujočega fanta in moža iz našega in iz dveh sosednjih blokov oziroma ulic.

Več kot tristo zvezd je na tej ogromni zastavi in zato ni bilo letos na obrazih v oknih prazničnega nasmeha. Tudi vo- jaki letos niso pozdravljali, sa- mo z očmi so se ozirali na okna

in na gledalce ob straneh ce- ste. Kaj je bilo v njih mislih? Kaj je bilo v mislih gledalcev? Najbrž misel na zmago in mir . . . misel na žrtve, ki jih bomo morali doprinesiti še vsi in največje pa oni, ki zdaj ko- rakajo po taktu godbe k spo- minskim ceremonijam in k pa- radi.

Meni se je zdelo, ko sem gle- dala dol na ulico, kakor da zo- pet vstaja pred mojimi očmi čas, ko so korakale stotnje in batalioni ter celi kori vojaštva dol proti naši lepi Goriški. Voa- silih so jim igrala godbe, včasih so si prepevali . . . saj je bilo vseeno . . . Vojak ne pozna ža- losti, ker ve, da bi mu žalost nič ne pomagala. Živi dokler ži- vi, vse drugo ekuša puščati iz misli vsaj na videz.

Vojaku mora biti borba za domovino prva stvar. Ameriški vojaki se tega zavedajo in n- jim je njihova domovina vse nekaj drugega. kot je bila naprimer "avstrijska domovina" tistim stotisočim, ki sem jih videla korakati v boj in v smrt pred četrt stoletjem doma. Kako so nekateri prekinjali našo kame- nito kraško zemljo in cesarja in ubitega prestolonaslednika ter vse, ki so vojsko napoveda- dali zaradi njega.

In ko so igrali enkrat na ši- rokem polju žalostinke v po- čast padlim tovarišem, so se mnogemu vojaku krčili prsti v pest ob gnjeva in naveličanosti vojne in vojnega trpljenja ter lakota. Nobene prazničnosti ni bilo čutili, pač pa neko neskon- čno bolešno in težko tegobo, ki je gnavila vse, vojake in civili- ete.

Ameriški vojak in ameriški človek ne poznata te vrste te- go- be. Spominski dan njima pome- ni nekaj velikega in častnega. To je zanj dan, ko se vsa de- žela pokloni spominu onih, ki so se borili za Ameriko in za vse, kar ta beseda pomeni vsa- kemu, ki živi v tej svobodni ze- mlji.

Tu so matere ponosne na svoje sinove, ki služijo domovi- ni in padejo za domovino . . . v domovini smo doraščajoči mladi ljudje tolikokrat posu- šali neotlažljiv jok mater in žen, ki so morale žrtvovati svo- je najdražje cesarju . . .

Preston Foster in Rita Johnson v jako priljubljenem filmu "My Friend Flicka", ki je sedaj v Roxy Theatre na 50. cesti in 7. avenue v New Yorku.

Note

za KLAVIR ali PIANO HARMONIKO

35 centov komad — 3 za \$1.—

- * Breezes of Spring
- * Time of Blossom (Cvetni čas)
- * No Jesters
- * Solo
- * Tam na vrtni gredi
- * March Waltz
- * Spieval Milica Moja
- * Orphan Waltz
- * Dekle na vrtni
- * Oj, Mariška, pegtjaj!
- * Barčica
- * Mladi kapetane
- * Grešno na Štajersko
- * Štajerš
- * Happy Polka
- * Če na tujem
- * Slovenska Dance
- * Vanda Polka
- * Židovna mareda
- * Veseli bratci
- * Ohio Valley
- * Špiria Polka
- * Zredel sun nekaj
- * Ko pedica za mala
- * Pojdi s menoj
- * Del s planinc
- * Kadar boš ti vandrati del

SVETILEK 10 SLO- VENSkih PESMI za piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad MOJA DEKLE JE SE MLADA

Narodno pri- Knjižarni Slovenic Publishing Co.

New York 11, N. Y.

215 W. 18th Street

Preston Foster in Rita Johnson v jako priljubljenem filmu "My Friend Flicka", ki je sedaj v Roxy Theatre na 50. cesti in 7. avenue v New Yorku.

V VAŠI BLIŽINI JE ROJAK, KI NI ŠE NAROČEN NA SLOVENSKI DNEVNIK. — KOT ZAVEDNI SLOVENEK, ALI MU NE BI IZROČILI TO ŠTEVILKO V SVRHO, DA SE NAROČI?

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

Vojna zavlačuje provincialne volitve

Ottawa. — Provincii Ontario in Quebec bodeta letos imeli volitve, toda vojne razmere in notranje zadeve so vzrok da čas volitev še ni določen.

Harry C. Nixon, novi premier v Ontario bi rad, da bi se obdržale volitve čimprej, ker pa je treba urediti vse potrebno z ozirom na glasovanje vojakov, ki so preko morja, se bodo volitve za premierja najbrž zavlekle do avgusta. V provinci Quebec pričakujejo, da bo premier Joseph Adélard Godbout določil volitve v mesecu oktobru.

Poleg vsega tega po bo v letošnjih volitvah igralo eno od prvih vlog farmsko vprašanje in to še posebno v provinci Ontario. V vojnih razmerah in pod pritiskom velikih zahtev od strani Anglije, se je farmska produkcija v Kanadi zelo povečala in kanadski farmer s svojo družino lahko z mirno vestjo in neoporečno trdi, da je prispeval svoj polni delež k vojnemu naporu dežele.

In ta farmer ima kajpada tudi svoje pritožbe, ki izvirajo predvsem delovne sile za farme, dalje iz pomanjkanja orodja in gasolina, ter tudi iz stabiliziranja cen in vladnih nestriskij in kontrole. Letos je farmerje posebno prizadela visoka cena semenskega krompirja, katerega tudi ni bilo moč dobiti v zadostnih količinah. V parlamentu je prišlo da bodo letošnje volitve predmet splošnega zanimanja.

zagovarjati. Pozna pomlad in deževje tekom zadnjih nekaj tednov še pospešujeta nejevoljo in nezadovoljnost farmerjev, kar postavlja farmerjev glas v volitvah na negotovo stališče.

Farmska produkcija bo letos najbrž padla na nižjo stopnjo spriče vremenskih in drugih okoliščin ki težijo farmerja po nekaterih predelih dežele. Vse te okoliščine bodo prisilile Kanado, da bo morala odločiti, če manjši pridelek opravičuje višje cene.

Nekateri opazovalci so mnenja, da se farmerji obračajo proti stranki Kooperativne ljudske federacije v kateri vidijo možnost pravilnejšega razumevanja farmskih problemov, ki bodo morali biti sproti reševani zdaj in po vojni.

Atko se pregleda vse te raznore probleme in vprašanja vojnega napora in povojne doččnosti farmerja, delavca in uradnika, je lahko zaključiti, da bodo letošnje volitve predmet splošnega zanimanja.

Racijoniranje mesa

Kanada dozdaj ni imela odmerjevanja mesa, toda večje zahteve od strani Anglije in zaveznikov, ter od strani armade, kot delovnega civilnega prebivalstva, so prisilile tudi kanadsko vlado, da se je odločila za racijoniranje.

Kakor je razvidno iz kanadskih listov, so Kanadčani vzeli stvar na znanje z razumevanjem in so se skušali kolikor mogoče hitro zvesti v novi položaj z ozirom na nakupovanje s kuponci. Mnogi so bili mnenja, da imajo Američani v primeru z njihov kuponskim sistemom veliko večji problem in enako tudi Angleži. V Kanadi namreč nimajo takozvanih točk, s katerimi se moramo ukvarjati in si bistriri možgane v Združenih državah.

Nekateri kanadske matere, ki imajo večje družine so izjavile, da jim je to pot lažje nego gospodinjam z majhnimi družinami — velik kos mesa nekaj zaleže v vsakem slučaju, iz mahnega kosa pa niti za par ljudi ni mogoče bogve kaj napraviti.

Mesarji se pritožujejo, ker imajo sedaj s sekanjem mesa več dela, kajti gledati morajo, da dobe vsi odjemalci proporcionalno količino mesa, kosti in ma-

sti. En mesar je dejal, da mora sedaj delati kakor kirurg, da ne odreže za enega odjemalca preveč za drugega pa premalo.

SKRITI ZAKLAD

Vrtnar najde bogastvo v cvetoči roži — otrok, ko zagleda v čistem potoku radostno se igrajo ribico — popotnik, ko zagleda v dalji pred seboj svoj cilj — mati, ko se ji zazre v oči njeno dete — samo pohlepnost, ki vedno sanja o skritih zakladih, jih ne najde nikoli, ker je njegova duša prazna.

IZVOZ PRAŠIČJIH REPKOV

Pred nedolgo je bilo pripeljanih v neko južno pristanišče Združenih držav vagon prašičjih repkov katere je Kanada poslala za izvoz v Afriko, kjer imajo domačini v nekaterih krajih posebno radi to delikateso. Repki tehtajo do pol funta in merijo približno pet centimetrov v dotični, preparirani pa so v kisu in dišavah.

PETOROČKE SO STARE DEVET LET

Callander, Ont. — Svetovno znane petoročke Dionove družine v Kanadi, so dopolnile 28. maja devet let. Praznovanje rojstnega dneva peterih deklic se je vršilo na domu njihovih staršev, v družbi ostalih sedmih Dionovih otrok.

KONVENCIJA V. P. Z. "BLED"

ZAPISNIK

izvanredne konvencije, ki se je obdrževala dne 9. maja 1943 ob 3. uri popoldne na 87 Wood St. Kirkland Lake, Ont. s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev konvencije;
2. Ključne besede imena delegatov in gl. odbornikov;
3. Poročila preiskovalnega odbora;
4. Volitev konvenčnega predsednika in zapisničarja;
5. Poročila glavnega podpredsednika, zakaj je bila sklicana izvanredna konvencija;
6. Ratificiranje in odobrenje suspenzacije in izključitve Matija Špeharja po odseku št. 1 V. P. Z. "Bled" v Kirkland Lake;
7. Volitev novega podpredsednika in drugih odbornikov, ako je potrebno;
8. Novi predlogi 9. Proslava 10-letnice obstoja Zveze.

Ob 3.15 popoldne Mladinski pevski zbor "Triglav" pod vodstvom M. Otoničarja zapoje kanadsko himno.

Br. Anton Novak, gl. podpredsednik odpre konvencijo, prisotni gl. odborniki: T. Prevec, F. Pečarič, V. Vidrih, J. Hodjec, J. Miklič. — Prisotni delegatje: odsek št. 1: F. Marušič, M. Otoničar, J. Piškur, J. Modec, F. Perušek. — Ods. št. 5: Malartič, J. Weiss; — Ods. št. 6 Vancouver zastopa J. Miklič. — Ods. št. 7: Port Arthur, J. Miklič. — Ods. št. 8: Paskalis J. Prus. — Ods. št. 10 Windsor: J. Miklič. — Odsotni trije odseki.

Br. glavni podpredsednik T. Novak prečita, zakaj je bil on prisiljen na zahtevo 8 odsekov sklicati to izvanredno konvencijo, kakor zahtevajo naša prava. Nato se napravi lep nagovor na br. delegate, pojasni jim, da spor, ki je nastal v naši zvezi radi nekaterih glavnih odbornikov, ne more biti drugače rešen, kakor da to reši konvencija.

Brat T. Novak apelira na br. delegate, da naj resno za sledujejo celi potek konvencije in kaznujejo krivce in napravijo red; poudari tudi da ako njemu kdo dokaže kakšno zgreško pri Zvezi, da je pripravljn sprejeti vsako kazen, ki mu jo določi konvencija.

Volji spreiskovalna komisija: izvoljeni so: J. Lavrič in J. Piškur. Nato komisija pregleda listine delegatov in poroča da so vse v redu.

Volji se konvenčni predsednik J. Miklič predlaga br. F. Marušiča, podpira J. Weiss in J. Modec; br. Vidrih predlaga J. Mikliča, podpira Prevec in Piškur; glasuje se tajno in za br. Marušiča 11 glasov in za br. Mikliča 5 glasov.

Br. F. Marušič zasede mesto konvenčnega predsednika s sledečim nagovorom: "Bratje delegatje in glavni odborniki, jaz se vam najlepše zahvaljujem za zaupanje s katerim ste glasovali za mene, da jaz predsedujem konvenciji. Jaz sprejem na sebe to dolžnost in se zavedam odgovornosti, katere so vezane s to nalogo. Vam

konvencijo strogo nepristransko in popolnoma v demokratiškem duhu. Vsaki, ki bo zahteval, bo dobil besedo, zahtevam, da bodem vodil to val bodem pa od vsakega, da se drži parlamentarne discipline, to je, da govori samo tedaj, ko dobi besedo, in da govori kratko in razumljivo, da se drži predmeta, o katerem je debata. Ko postavlja predloge, naj jih postavlja konkretno. Nobenemu ne bom dovolil, da bi drugemu vpadel v besedo, in nobenemu ne bom dovolil, da bi govoril o stvareh, ki niso v zvezi z današnjo konvencijo in ki so osebne narave. Vsakega je dolžnost, da štiti dostojnost konvencije in da vsaki doprinese koliko je največ mogoče da v našo Zvezo pride red, mir in sloga.

"Predno pridemo na dnevni red, vam imam sporočiti, da se danes obdržava v Moskvi Vseslovenski kongres. Ker bo ta kongres razpravljal o stvareh, ki bodo imle pomen po vojni, bi vam jaz priporočal, da pošljemo iz te dvorane brzojav, v katerem bodemo kongresu zaželeli popolni uspeh. Brzojav naj bi se glasil takole:

Vse-Slovenski Kongres, Moskva, Rusija.

Kanadski Slovenci, združeni v V. P. Z. "Bled" iz svoje izredne konvencije, ki se obdržava dne 9. maja 1943 pozdravljamo Vse-Slovenski kongres in mu želimo največji uspeh. Prosimo, da nam pozdravite ves ruski narod, kakor tudi herojsko rusko armado, zračno silo in vojno mornarico, kateri čestitamo, jih občudujemo in jim želimo največjo srečo. Tudi nam pozdravite ves jugoslovanski narod in njegove junake v borbi za svobodo.

Izredna konvencija V. P. Z. "Bled" Kirkland Lake, Ont. Canada.

F. Marušič, predsednik konvencije.

Vse splošno podpirano in odobreno.

Pride se na dnevni red. Br. konvenčni predsednik pozove vse navzoče, da vstanemo in z eno minuto molka počastimo naše u mrle brate.

Volji se konvenčni zapisničar. Br. Miklič predlaga br. Vidriha, podpira br. Miklič in br. Weiss. Br. Piškur predlaga br. Košmerla, podpira br. Piškur in Otoničar. Oba sprejmeta. Br. Vidrih vodi zapisnik.

Konvenčni predsednik vpraša, ako ima kdo kaj pripomniti proti pojasnilu br. T. Novaka glavnega podpredsednika. Nikdo nima nič proti, enoglasno sprejeto.

Nato se pojavi na vratih br. F. Grebenc, glavni tajnik. Br. Marušič, kot konvenčni predsednik ga pozove, da naj zavzame mesto nakar se br. Grebenc izgovori, da ni prišel na konvencijo, da na njej prisost-

Sedaj \$2

Prva knjiga, ki je izšla v slovenščini iz naci-fašističnega vpada v domovino "Ko smo šli v morje bridkosti"

Spisal REV. KAZIMIR ZAKRAJŠEK

Veleslovesna knjiga o razmerah in trpljenju našega naroda v stari domovini. — Dosti naših rojakov se še vedno ne zaveda v polni meri, kake strašne stvari so se dogodile v starem kraju, a knjiga pa jim bo dala jasno in pregledno sliko o strašnih dogodkih, ki so spremenili lepo in cvetočo Slovenijo v eno samo veliko bolečino, ki peče, žge in mori naš slovenski narod na njegovi lastni zemlji.

Knjigo lahko naročite pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street New York 11, N. Y.

vuje, ampak da bi samo rad naj se mu da 10 minut časa, če nekaj povedal navzočim delegatom. Konvenčni predsednik mu pa odgovori, da, ako ne misli prisostvovati konvenciji kot član glavnega odbora, mu tudi ne bo dal besede. Br. Grebenc se nato izrazi: "Saj tako ne morem prisostvovati, ker sem suspendiran," in zapusti dvorano.

Nato se pojavi B. Williams, na zadnji redni konvenciji izvoljen zastopnik Zveze, kar pa ni v resnici vršil, ampak je privatno zastopal Špeharja in gl. tajnika Grebenc, kar je dokazano. On prosi za besedo, na kar mu br. F. Marušič odgovori, da mi želimo, da sami uredimo interese Zveze, da ne rabimo, da bi nam diktil kakšen advokat, nato pa br. predsednik F. Marušič apelira, da

(Nadaljevanje prihodnjič.)

RANJEN ŽELEZNIČAR REŠEL VLAK PRED NESREČO

Fort William, Ont. — Železniški delavec Andrew Kosliuk, je pri opravljanju svojega dela opazil, da so bili pri vnanjem tiru proge odstranjeni zabijači in je šel takoj na delo, da stvar popravi, ker je imel po tem tiru priti vlak Kanadske Pacifične železnice, ki vozi med Montrealom in Vancouverjem. Ko hitro pa se je mož pripravil k delu, je počil strel in krogla je zadela Kosliuka v ramo.

Ranjene in krvaveče je žel delavec vzdolž po progi in uspelo mu je z zastavicami ustaviti brzovlak preden je privozil v bližino poškodovanega tira.

Na mestu kjer so saboterji poškodovali tir, je 75 čevljev visok nasip ob vznožju katerega teče reka Kaministiquia. Saboterji, ki so iz goščave oddali strele na železničarja niso se prijeli.

Koncert v Windsor, Ont.

Slovensko Pevsko Društvo "Zvon" priredi v nedeljo, dne 6. junija ob 3. popoldne, veliki koncert v Jugoslovanskem domu na Drouillard Rd., Windsor, Ontario, Canada. Odbor vabi vse Slovence, Hrvatje in Srbe, kakor tudi vse druge Slovence, da se udeležijo te veselice. — Po programu, ki bo zelo zanimiv, bo plesna zabava.

KUHARSKA KNJIGA: Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani. Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveštati in izpopolniti.

Naročite pri **KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.** 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

THE NEW ENCYCLOPEDIA of MACHINE SHOP PRACTICE

Special znani profesor na Slovenski Institute of Technology v angleščini **George W. Barnwell**

Podlaga za mehanično znanje in morete dobiti s to knjigo. Ta velika knjiga popisuje in v slikah prikazuje temeljne dela mehanika. Razloži vse natančno, kar mora znati najboljši mehanik. Pogostuje vprašanja vsakega strojarja, orodje in merila, načrte (blue print), 1000 slik in risb. 578 str.

Cena \$1.98

Ne glede na to, ali ste lela početnik, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. **NAROČITE JO DANES!**

KNJIGA ZA STROKOVNO IZOBRAZBO **SPISANA V ANGLEŠKEM JEZIKU**

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 WEST 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Skupina donskih kozakov na izvidniškem pohodu severovzhodno od Novorosska.

NEBO GORI

ROMAN. — Spisal: IVAN ALBRECHT.

39

“Čisto nič, če hočem po pravici povedati.” Oštrju se zaiskre oči. Kakor mladenič šine kvišku in pomoli mlademu Završanu obe roki, češ:

“To je beseda, vredna Gomilarja! Tudi jaz sem koj rekel, da je vse skupaj nemnosot, pa vendar — Sicer pa mora vsak čas biti Sterjak sam tukaj.”

Ne da bi čakal Mihovega odgovora, stopi Kleber venkaj in se čez malo vrne, češ:

“Zdaj se bo mož sam lahko prepričal, da ženin ni večša, ampak fant!”

“Mu je treba kar čestitati!” In zdaj se Miha ne brani več konjaka, ki mu ga Kleber zmeraj bolj pridno nataka.

“No, Miha, kar roko na srce in priznajte, da tudi vi niste naletehi slabo!” ga oštr zadovoljno potrepja po ramenu.

“To vam rad priznam,” se muza Miha Gomilar in misli na Mojca, ko Kleber kakor pijan v zavesti lastne zrnage, hiti proti cilju:

“Taka deklet! Vsak gospod bi je bil vesel! Tistega pol Foltana naj pa izpuste domov! Kaj bi se človek razburjal zavoljo vsake bunke! In norec vendar ne more, če ni človek čisto jasev in glavi, vendar ne more odgovarjati za svoje početje! Drugič naj Kornbrenner čez dan ogleduje naravo, ponoči naj bo pa doma, ali ne?”

“Kakor meni iz srca so vaše besede,” je mladega Završana mahoma sam smeh. “Škoda, ko nimam več časa.”

“Če imate opravka, vas seveda ne morem zadrževati, sicer pa mislim, da sva prav za prav domenjena. Vsake-mu svoje, pa bo vsam prav!” mu seže Kleber v roko. “Šimanu odrinemo nekaj stotakov, več bi mu tudi pravda ne mogla pripočiti, dekletu naj pa sodnija dvojega obeta postavi za varuha. Miha komaj zadržuje smeh. Kakor v žarečem okviru se namnehe pred njim Mojcin obraz in vdane oči govore o zvestobi, ko zapusti fant Kleberjevo hišo in gospodarja, ki ves žari v namišljenem zmagoslavju.

“No, vse gre kakor po niti,” potolaži oštr avskulanta, ki je v posebni sobi nestrpmo čakal, kaj bo dosegel Kleber s svojo spretnostjo.

“Kakor cunjio sem ga ovil, kakor cunjio, vam pravim,” hrešči oštr.

Kornbrenner ves mezdji, ko sliši o oštrjevi zmagi. Seveda, Foltan naj gre, kamor hoče! Koj jutri ga bodo spodili domov, samo da je vse šlo tako gladko.

In družba, ki se počasi zbira in izve, kako zmagovito je Herman Kleber rešil svojo nalogo, mu hrupno čestita.

“Vi ste vzor pristnega nemškega diplomata, gospod Kleber!”

Pozno v noč odneva iz Kleberjeve gostilne petje. Pijani, hreščeči in vriščeči glasovi se rogajo slovenski zemlji, krvi in besedi, medtem ko Mojca doma molči:

“Mati, nikar mi ne zamerite,” ko sem tako nepopisno srečna.

Cija se predrami. “Kaj ne spiš, Mojca?”

“Ne morem. Vse se vrtilo okrog mene in sama ne vem, kako je vse to mogoče.”

“Ali ti uisem rekla da nikar ne obupaj!” na pol sede Cija nakar začneta dekletki iznova govoriti o Mojcini sreči.

“Le kako je mogel tako prenamiti Kleberja?” se čudi Gomilarjeva, tovarišica pa že četrtič ponavlja:

“Saj je povedal, kako je bilo. Ko sta govorila o nevesti, je Kleber mislil na Meto, Miha pa nate. Imenitno, ali ne? To jih bo razneslo, ko bodo spoznali, kako so sami sebe ogoljufali! Jaz že komaj čakam dne, da bi prišel Foltan. Ta se bo šele smejal, ko mu poveva! Še verjeti nam ne bo hotel.”

Foltan je zdaj doma, malo Zalko je Svetinova že pripeljala iz Trsta, kjer upajo, da bodo Tildi se vrnili zdravje.

Na Doleh je sedaj kakor v panju. Po vseh bajtah govore samo o sreči branjkvine hčere in o sramoti, ki je doletela Kleberja in vse nemško gnezdo, kar ga je zbranega pri njem.

“Tako jim pa privoščim, da ne morem povedati,” se smeje debela Mihačka. “So mislili da so res na konju, pa so telebnili v tako mlako, joj!”

“Presnet Miha, ta jih je nasukal! Sterjak je že mislil, da pojdejo delat pismo k notarju, pa jo primahata stari in mladi Završan k župniku, da bi pisal škofu zastraš spregleda.”

“Tak jo bo prav res vzeli!”

“Kakopak! Je že prišlo s škofije dovoljenje za poroko, čeprav sta si tako blizu v rodu.”

“Seve, kjer je denar.”

“Naj bo že kakorkoli,” se smeje puškar Joza, “vesel sem pa le, da je Kleberju spodletelo. Ta zlodej misli, da mu mora biti res ves svet pod nogami. Učen gospodje se kakor šibe priklanjajo pred njim, pa pride on sam hriboved in ga tako nasuče! Naj reče kdo kar hoče, Miha je Erenina!”

Medtem ko čez in čez govore o njej, živi Mojca kakor v sanjah. Tri tedne je že, odkar je Foltan doma, njej pa se zdi, kakor da je šele zdaj prišel in se mora posvetoovati z njim.

“Misliš, da si Miha ne bo premislil?”

“Saj je premislil. Jaz sem kar vedela,” se po svoja muza Foltan in ugiblje, kako je Cija v marsičem do čuda podobna Mojci. “Dolg čas bo, ko pojdeš. Da bi vsaj Tilda kmatu prišla domov.”

“Pa ne misliš ostati zmeraj sam?” ga nagaljivo pogleda pol sestra, Cija pa zatdi in odide iz sobe.

“Kar nerodno bo, hm — — —”

“Mislim — — —”

“Kaj pa misliš, Mojca?”

“Tako, no, zastražen gospodinje. Brez ženske roke ni reda v hiši.”

“Seveda. Tudi meni se zdi — — —”

“Jaz bi že vedela — — —”

“Kaj pa veš, Mojca? Nemara bi mi svetovala hm — — —”

“Ali ti Cija čisto nič ni všeč?”

“Ojja!” se prestopi Foltan. Mar je Ciji zame.”

“Pa če bi ji bilo?” ne odmakne pogleda z njega.

(Nadaljevanje prihodnjia)

AMERIŠKI INDIJANCI

STRAH IN TREPET NAŠIH SOVRAZNIKOV.

Napisal JOHN LITTLE

Nemški general Karl von Prutdt, je leta 1918 ravno pred predajo nemške vojske poslal nemškemu glavnemu stanu naslednje poročilo: “Najnevarnejši od vseh ameriških vojakov je Indijanec. — On je hraber. Znanost kamuflaže mu je v krvi, podedovana od pnadevdov, tako da ni modernega vojaka, ki bi mu bil v tem pogledu kos tudi ako si pomaga z znanstvenimi metodami velikih laboratorijev. Indijanec je izvrsten strelec. Nobenih posebnih navodil ne potrebuje, kadar je v ofenzivi. Čisto sam je že armada zase. To je oni ameriški vojak, ki je Nemcem nevaren.”

General v poročilu ne omenja dogodkov na fronti, ki so mu dali povod, da napiše to zaupno poročilo. Morda je mislil na čine indijanskih izvidnikov o priliki druge bitke za Marne. Tam je ameriška vojska prodirala naprej in njen cilj je bila Marne. Ta lena, toda zelo globoka reka je bila huda ovira; treba jo je bilo prebrsti kljub nemškim strojnjam, ki so s svojim ognjem krila vsak milimeter vode. Indijanski izvidniki pa se niso dali odstrašiti. Kar so storili, je bilo zanje čisto naravno. Ob zori so pod vodo preplavali reko, povzpeli so se na obalo in izvršili napad na nož, posluševaje se vojnih zvijač, s katerimi so zanesli paniko v preplašene nemške vrste. Ko so indijanski izvidniški oddelki izvršili svojo nalogo, je ameriška vojska prekočila Marne in si tako ustvarila prvo mostišče za svojo veliko ofenzivo.

Mogoče je tudi, da se je nemški general spominjal činov narednika Joe Oklahomi, polnokrvnega Indijanca od čete D-141 polku pehote. V dnevnem povelju francoske armade se nahaja v častni citaciji kratek opis dejanja, za katero je bil ta narednik odlikovan. Besedilo citacije je naslednje: “Pod hudim baraznim ognjem je narednik Oklahoma prešel na napad sovražnih postojank in se je prekopal skozi 210 jardov širok pas bodečih žičnih ovir. Napadel je gnezdo strojnih pušk in ujel 171 sovražnih vojakov. Izvršil je napad na sovražno postojanko, katero je branilo več od 50 strojnica in več možnarjev za strelske jarde. Uplenjeno orožje je takoj obrnil proti sovražniku in pozicijo držal sam skozi 4 dni kljub neprestanemu sovražnemu ognju, ki ga je obsipaval z velikimi šrapneli in plinskimi granatami. Večkrat zaporedoma je preplezal No man's land, da dobi podatke o sovražnih pozicijah in pomaga ranjenim prijateljem. Čini narednika Oklahome stoji na isti višini kot

dejanja bolj slavnega in značnega narednika Yorka.”

Nedvomno bodo tudi Japonci dobili taka poročila, kot nemški generalni stan v letu 1918. Japonci so doživeli prvi dokaz ameriških vojaških vrtilin na Bataanu. Vojak Charles Ball iz rezervacije Fort Belknap, v državi Montana, se je po jankah in skozi skalovje splazil v ozadje neposredno za japonsko baterijo; ko je tukaj opravil svoj posel, ni bilo več Japoncev; vsaj živih ne. Vojak Ball je bil odlikovan s prvim “Distinguished Service Cross” s prvim, ki je bil doležen na Bataanu. Na otoku Midway je major general C. L. Tinker, Osage Indijanec, komandant ameriškega letalstva na Hawajskih otokih, tudi pokazal Japoncem, kako hraber in svojim sovražnikom nevaren more biti Indijanec. Bil je general, pa je vendar odklonil priliko, da ne bi delil s svojim moštvom vseh nevarnosti. Vodil je oddelke letal na napad japonskih vojnih ladij. Padel je, toda predno je padel, sta se pogreznili v vodo dva japonski križarki in ena nosilec avionov.

Nedavno so poslušalne postaje v Ameriki zabeležile nemško oddajo Goebbelsa, ki je na široko obravnaval žalostno usodo ameriških Indijancev in rdečkokože pozival, naj se upro Združenim državam. Dejstva so najboljši odgovor dr. Goebbelsu. Ako ga zanima, naj ve, da je bilo pred Pearl Harborjem v ameriški vojski 4.000 Indijancev, ki so bili vsi prostovoljci. Od Pearl Harborja do danes pa jih je več od 12.000 obleklo uniformo. Sorazmerno s svojim številom ni pokazala v Ameriki nobena rasa toliko ljubezni do domovine.

Indijanci ne hodijo na nabor za vojaško službo. Oni ne razumejo, zakaj treba pozivov za vojaško službo. Ko je izbruhnila vojna, so osedlali vsi sposobni možje plemena Navajo v Gallup, N. M. svoje konje, napolnili torbice s hrano in municijo in odjahali v mesto. Ko so jim povedali, da se je treba najprej vpisati v register, so razočarani zopet odjahali. Več se jih je priglasilo kot prostovoljci, da bi mogli takoj v boj proti Hitlerju, katerega imenujejo “smrdljive brke.”

V državi Montana je mlad mož plemena Sioux besen planil ven iz registracijskega urada. Oči so mu plamtele od jeze: “Od kdaj je tu običaj, da se morajo člani plemena Sioux registrirati?” Obrnil se je in z osmimi svojimi prijatelji odjahal k najbližjemu centru za prostovoljce — am je že bil v spremstvu 14 prijateljev.

Večina indijanskih mladeničev je prostovoljcev. V 180. polku pehote je toliko da je geslo polka pisano v indijanskem dialektu in se glasi: “Tanap nanaiaya kia alhaiyaha” kar pomeni: “V miru in vojni, vedno pripravljani.” Toda neverjetno mnogo, se jih je tudi prostovoljno javilo v oddelke marinov in v vojno mornarico. Oddelki marinov na zapadni obali je pomosen na to, da ima dve polni četi Indijancev. Precej mladeničev se nahaja v japonski soli mornarice. Zelo mnogo jih je tudi v mornarici, kjer sledi vzgledu svojega velikega Indijanca pomorskega poveljnika F. J. Mee, ki je enan pod imenom “Chief” in je zdaj poveljnik ameriške križarke v Pacifiku.

Signal Corps si prizadeva dobiti čim več Indijancev. V zadnji vojni so se v telefonski in telegrafski službi pokazali nenadomestljive. Kadar si dvojica Indijancev preda vest v svojem domačem dialektu so vse šifre nepotrebne.

Sedanja vojna je pokazala novo vrsto Indijancev. Smatrali smo, da so nomadi, ki se nikakor ne morejo prilagoditi naši civilizaciji. Toda danes se nahajajo med njimi že naši najboljši delavci v tovarnah tankov in letal — 2.500 indijanskih mladeničev je tam zaposlenih. Na zapadu iščejo tovarne svoje delavce vedno v indijanskem uradu, bodisi stare ali mlade. Znani CCC Camp in NYA in poboljšane indijanske šole imajo največ zaslug zato da se je pojavilo med Indijanci mnogo spretnih in izkušenih specialistov. To nam dokazuje, da smo imeli napačne predsodke o njih in da se prav dobro prilagode našemu industrijalnemu življenju.

Morda najboljši odgovor Hitlerju in Goebbelsu pa je morda prišel od plemena Sioux v Dakota. Po mnogih letih tožbarjenja jim je bila priznana odškodnina pet milijonov dolarjev, katero je imela plačati ameriška vlada. Pleme je poslalo vladi naslednje poslanico: “Kadar je domovina v vojni, smabramo, da je treba odločiti plačanje tega dolga. Ako bi to domovini pomagalo, bomo potrpežljivo počakali še nekaj let.”

SMRTNA KOSA

V Clevelandu, Ohio je dne 29. maja umrla na svojem domu Mrs. Mary Česnovar, roj. Marn v starosti 60 let. Doma je bila iz vasi Bistrica pri St. Rupertu na Dolenjskem, odkoder je dospela v Cleveland pred 33 leti. Soproj John ji je umrl pred 4 leti. Tukaj zapušača dve hčeri, Mary Shuber, Jean Locker, tri vnuke in brata Josipa, v starem kraju pa enega brata in eno sestro.

V Chicagu, Ill. je dne 20. maja umrl rojak Leopold Brađač, doma iz Bohinja pri Toplicah na Dolenjskem. Starost ni sporočena. Zapušača žena, hčer, dva barta in sestro.

V Joliet, Ill. je dne 17. maja preminil John Pazdire, star 75 let in doma od Črnomlja v Beli Krajini, eden od prvih naseljen oev v tej naselbini. Zapušača žena, sinove in hčere.

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

- Andrej Ternovac**
Spisal Ivan Albrecht
Cena 50 centov
- Belfegor**
Spisal Artur Bernede
Cena 75 centov
- Filozofska zgodba**
Spisal Alojz Jirasek
Cena 50 centov
- LETOS IZŠLA**
Ko smo šli v morje
bridkosti
Spisal Rev. K. Zakrajšek
Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal limance in ranjke in pripravil “strup” za Jugoslovane in njihovo državo. Še dolgo prej kot jo je napadel.
Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.
Cena \$2.50
- Listki**
Spisal Ksaver Meško: 144 str.
Cena 70 centov

- Malenkosti**
Spisal Ivan Albrecht
Cena 75 centov
- Pingvinski otok**
Spisal Anatole France
Cena \$1.—
- Veridicus**
Spisal Pater Kajetan
Cena \$1.—
- Zločin in kazen**
Spisal F. M. Dostojevski
DVA ZVEZKA
Cena \$3.—
- Živi izviri**
Spisal Ivan Matičič
Knjiga je svojevraten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.
13 poglavij — 413 strani
V platnu vezano
Cena \$2.—
- Državljanski priročnik**
(V slovenskimi)
Knjišica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.
Cena 50 centov

- POUČNI SPISI**
- Angleško Slovenško Berilo**
(F. J. Kern) — Vesnina knjiga
Cena \$2.—
- Govedoreja**
Spisal R. Legrart, 145 strani s slikami.
Cena \$1.—
- Knjiga o dostojnem vedenju**
111 strani.
Cena 50 centov
- Mlekarstvo**
Spisal Anton Pevc, 8 slikami, 108 strani. — Knjiga za mlekarje in farmerje v splošnem.
Cena 50 centov
- Obrtno knjigovodstvo**
254 strani, vesnina. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno knjigovodstvo ter klesalarstvo.
Cena \$1.—

Ako naročite knjigo, priložite k naročilu U. S. osiroma Canadian Money Order za omenjeno svoto. Manjše svote, lahko pošljete v U. S. znakih po 2. osiroma 3 cente.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjišica
ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri ispanju na državljanstvo, vsebuje knjišica še v II. delu nekaj važnih letnic in zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Posidne država.

Cena knjišice je samo 50 centov.

ta se dobi pri:
SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St.,
NEW YORK 11